

кервелю містить ефірну олію, основним компонентом якої є естрагол (метилхавікол), вітаміни (А, С, групи В) та мінеральні речовини. У традиційній медицині листя та плоди використовують, головним чином, при хворобах нирок та сечового міхура, а також при захворюваннях дихальних шляхів та травної системи. Широко застосовується у кулінарії. Немезія (*Nemesia* Vent.) родини ранникові (*Scrophulariaceae*) - декоративна одно- або багаторічна рослина, яка походить з Південної Африки. Повсюдно її використовують в озелененні: квітки немезії різного забарвлення - жовті, білі, пурпурові, вони зібрані у верхівкові або пазушні суцвіття. Однак відомостей про її хімічний склад та застосування у традиційній медицині не знайдено.

Мета дослідження. Провести попереднє фітохімічне вивчення трави бугили кервелю та трави немезії.

Матеріали та методи. Сировину досліджуваних рослин заготовляли у Харківській області влітку 2021 року. Дослідження біологічно активних речовин проводили за допомогою загальноприйнятих хімічних реакцій.

Результати дослідження. У результаті проведених досліджень у траві бугили кервелю та немезії встановлено наявність вільних та зв'язаних цукрів, полісахаридів, пектинових речовин, флавоноїдів та конденсованих дубильних речовин.

Висновки. Отримані дані в подальшому можуть бути використані при розробці за вимогами ДФУ розділу «Ідентифікація» проектів методів контролю якості на досліджувану сировину.

ДОСЛІДЖЕННЯ СТЕРОЇДНИХ СПЛУК У СИРОВИНІ ДИМОРФОТЕКИ ВИЙМЧАТОЇ (*DIMORPHOTHECA SINUATA* DC)

Маркіна Ю. Є.

Науковий керівник: Процька В. В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

vvprotskaya@gmail.com

Вступ. Диморфотека виїмчата (*Dimorphotheca sinuata* DC.) відноситься до родини айстрові (*Asteraceae* L.). Цю рослину також називають «африканська ромашка» або «дощова ромашка». Її часто вирощують як декоративну рослину. За даними літератури, рослина проявляє протимікробну, протизапальну, загальнозміцнювальну, сечогінну та знеболювальну активність. Проте, її хімічний склад вивчено недостатньо.

Мета дослідження. Метою дослідження стероїдних сполук у листі, квітках та насінні диморфотеки виїмчатої.

Матеріали та методи. Для аналізу брали висушені та подрібнені листя, квітки та насіння диморфотеки виїмчатої. Сировину заготовляли у 2020-2021 р. у Харківській області. Попередньо наявність стероїдних сполук у сировині диморфотеки підтверджено методом тонкошарової хроматографії в системах розчинників хлороформ – 96% етанол – вода (13 : 6 : 1) та хлороформ – метанол (2 : 1). На хроматограмах стероїдні сполуки ідентифікували за рожево-фіолетовим забарвленням зон у видимому світлі після обробки проявляючим реактивом – 1% розчином *n*-диметиламіномбензальдегіду. Визначення вмісту суми стероїдних

сполук в листі, квітках та насінні диморфотеки виїмчатої проводили методом абсорбційної спектрофотометрії після реакції з 1 % розчином *n*-диметиламінобензальдегіду в 4 н спиртовому розчині хлоридної кислоти при довжині хвилі 518 нм.

Результати дослідження. За результатами досліджень в листі диморфотеки виїмчатої було виявлено не менше 5 сполук стероїдної природи. На хроматограмах витяжок із квіток та насіння цієї рослини проявлялось не менше 4 та 6 зон, що відповідали стероїдам.

За результатами проведених досліджень встановлено, що максимальна кількість суми стероїдних сполук накопичувалася у насінні диморфотеки виїмчатої – $0,60 \pm 0,02$ %. У листі ($0,44 \pm 0,01$ %) та квітках ($0,38 \pm 0,01$ %) цієї рослини вміст стероїдів відрізнявся не значно і був майже у 1,5 рази нижчий, ніж у насінні цієї рослини.

Висновки. Результати аналізу підтверджують перспективність подальших досліджень сировини диморфотеки виїмчатої як джерела стероїдних сполук та розробки лікарських засобів на їх основі.

АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕНЬ З РОЗРОБКИ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ В ТЕРАПІЇ ІМУНОДЕФІЦИТУ ТА СТРЕСОВИХ СТАНІВ

Матвієнко А. О., Дронова А. О.

Науковий керівник: Зубченко Т. М.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

Zubchenkotamara7@gmail.com

Вступ. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я у теперішній час 80 % всіх хвороб “цивілізації” (серцево-судинні, нервово-психічні, алергічні, онкологічні, тощо) є наслідком впливу: несприятливого екологічного стану навколишнього середовища, нервового напруження, нездорового способу життя, фізичної детренованості, шкідливих умов, виробництва, тощо. Все це призводить до: послаблення стійкості організму, розвитку астеничних та депресивних станів, зниження працездатності, неврозів, порушення сну, тощо і як наслідок до виникнення тяжких захворювань. Для підвищення стійкості людини до дії зовнішніх чинників навколишнього середовища у медичній практиці застосовують адаптогени, ноотропи та актопротектори. В складі ноотропних засобів в якості діючих речовини переважно субстанції синтетичного походження, які є чужорідними для організму. Адаптогени також мають ряд недоліків: підвищують енергетичні витрати організму, не володіють широким спектром дії і мають ряд побічних ефектів. Тому, препаратами вибору для підтримки адаптогенних можливостей і резистентності організму людини є актопротектори, які підвищують стійкість організму до кисневого голодування, впливу температур, знижують споживання кисню і виснаження катехоламінів при фізичних навантаженнях. В асортименті імуномодулювальних лікарських засобів значне місце займають фітопрепарати, що використовуються для лікування цілого ряду захворювань, обумовлених наслідком ослаблення ендogenous антиоксидантного захисту, вторинні імунодефіцитні стани, відповідні зрушення в системі гомеостазу.

Мета дослідження. Обґрунтування лікарської рослинної сировини в складі лікарського засобу комбінованої адаптогенної, актопротекторної та імуностимулюючої дії.